

veszteni eredeti értékeit. Az említett hiány az élményt kínáló költő minőségjegye, a lírai mű pozitívuma.

A Seb a Cédronon *képvers*, kalligramma, és Nagy László új értelmet ad a régi formának, századok játékaiknak. A kései ókor, a reneszánsz és a barokk fekete ötleteinek, Apollinaire vagy Kassák újrateremtett verses és képi élményeinek. A látható vers a költemény tárgyával közvetlen kapcsolatban áll: a nyomtatás formája idézi a cédronon látott seb képét, a kontúrok rajza hatalmas költői fegyelemre kényszerít. A versíró előtt még a mondatokat öncéllal szonettkoszorúba görbítő mívesnél is nehezebb feladatot jelent. Az apollinaire-i játékos képzelet, a kassáki konstruktív versszerkezet újabb változattal bővül itt, a kép és a vers valóságos élménytartalmak hordozója lett. A mű csak a kép és a szöveg egységében érthető egész. A Nagy László-i forma inkább a modern franciához állhat közel, felmenő ága *A megsebzett galamb és a szőkőkút*, az *Eső*, a *Lovacska* és más apollinaire-i „calligramme” lehet. Radnóti után Illyés váltotta magyarrá egy háborús repülő képében először talán. Nagy László fordított is Apollinaire-t.

Az Új Írás egyik 1973-as száma néhány képreformált Nagy-szöveget közölt. A költő megjegyzése szerint „tipográfiai feladatul az Iparművészeti Főiskola másodéves grafikusainak”. Legutóbb az Élet és Irodalom címlapján láthattuk egy egyiptomi nő fejére-hajzatára komponált *Hegyi Beszédét*, amely egy kissé talán munkánk értékét jellemezheti: „Műveld a csodát, ne magyarázd!” — ismétli újra a vers. A folyóiratban közöltek közül a könyvbe csak a *Kés* című kalligram egy töredéke került. De megváltozott: a verskép hagyományossá rendeződött és a szöveg erősen megbővült a kötetre, csak a szavak idézik a pengét és a markolatot, a vers látványa nem. És ami a korábbiakban sem pusztán „feladat”, ötlet lehetett, a Seb a Cédronon című képversben valósággá érett, tárgyi és szellemi egység lett, széttéphetetlenül.

Nehéz és szükségtelen minőségi sorrendet állítani a könyv versei között, a megidézett költemény a kötet élére került. Feladatot látunk ebben is: a mű prelúdiuma egy modern oratóriumnak vagy passiónak, zsolozsmás hangja gótikus áhítatot, a névsor, a jelzők és a poén katarzist teremt. A verskép és a képbe zárt töredék-mondatok hatalmas lírai erőt hordoznak és szabadítanak elénk. Akár a földrengés lökéshullámai. A lírai mű és a költői tartalom sodrása a lapok hullámfelszínén: a *Seb a Cédronon* által megtisztult lélekben ezek remegnek utóbb. Megannyi első az egyenlők között. A versek sújtását elviselni van elég erőnk, bár lenne elegendő a lírai tanítás gyakorlatára is.

